

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

НЕПША ОЛЕКСІЙ ІВАНОВИЧ

**РУЙНУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ПАМ'ЯТІ
ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ
(НА ПРИКЛАДІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ 2016-2019 РОКІВ)**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Тема інституційної пам'яті на відміну від корпоративної та організаційної пам'яті є маловивченою в літературі й вельми новою для сфери публічного управління та державного будівництва України. Тим більше її значення та необхідність збереження залишаються недослідженими для судової системи нашої країни. Україна в історичних масштабах є порівняно молодою державою, і багато її інститутів ще й досі проходять шлях пошуку оптимальних форм існування та функціонування. На жаль, деякі демократичні процеси в нашій країні набувають своєрідних, а подекуди – потворних форм. Окремо це стосується способів і методів реформування як окремих державних органів, так і цілих гілок влади. Кожного разу черговим змінам дають старт знову прийдешні політичні сили: або з метою реалізації власного бачення того, якою має бути державна влада, або ж на угоду міжнародним партнерам. Не стала виключенням із перманентного процесу перетворень і судова гілка влади, яка за роки незалежності була піддана реформуванню тричі: у 2002, 2010 та 2016 роках. Найбільш радикальною і, на жаль, найменш передбачуваною за результатами стала судова реформа, що тривала протягом 2016-2019 років, від наслідків якої судова влада навряд чи оговтається в найближчій перспективі. До сьогодні не проводилося досліджень з приводу того, чи насправді організаційно-структурне розбалансування судової системи та безпрецедентний кадровий дефіцит, що виник в судах першої та апеляційної інстанцій, стали результатом останньої судової реформи, а також як саме ці два аспекти вплинули на збереження і передачу інституційної пам'яті всередині судової системи.

Стан наукової розробки теми. В сучасних реаліях питанням сутності інституційної пам'яті, еволюції її концепцій, доцільності та способів її збереження і передачі, співвідношення понять інституційної, корпоративної та організаційної пам'яті присвячені роботи як вітчизняних науковців (Є. Бондаренко, О. Оргієць, І. Поліщук, І. Письменна, О. Чижевська), так і зарубіжних дослідників (Л. Бейдр, Л. Гасье, Р. Кросс, К. Крафт, М. Севілья-Жиро, В. Сейдман, Пол Р. Сперроу, Джерард П. Ходкінсон).

Мета дослідження – обґрунтування руйнівного впливу радикальних організаційно-структурних змін та змін в кадровій політиці судової влади на збереження інституційної пам'яті.

Зазначена мета досягається постановкою таких завдань:

- вивчення місця судової влади серед інших гілок державної влади та сутності механізму стримувань і противаг;
- з'ясування сутності поняття інституційної пам'яті та обґрунтування доцільності її збереження для функціональності державної влади загалом та судової влади зокрема;
- вивчення організаційно-структурних перетворень в судовій владі в 2016-2019 роках та їхнього впливу на збереження інституційної пам'яті;
- вивчення особливостей кадрової політики в судовій владі протягом 2016-2019 років та їхнього впливу на збереження інституційної пам'яті;
- встановлення суб'єктів руйнування інституційної пам'яті судової системи та демонстрація на прикладі судової реформи 2016-2019 років негативних наслідків цього процесу;
- з'ясування можливих шляхів збереження та передачі інституційної пам'яті з огляду на особливості функціонування судової влади.

Об'єкт дослідження – особливості функціонування судової влади в Україні як складової державної влади в період 2016-2019 років.

Предмет дослідження – організаційно-структурні та кадрові перетворення в системі судоустрою під час реформи 2016-2019 років і їхній вплив на збереження інституційної пам'яті судової системи.

Методологічну основу наукової роботи складають переважно загальнонаукові методи дослідження: проблемний, ситуаційний і причинно-наслідковий аналіз на основі декомпозиції масштабних соціальних явищ і процесів в судовій владі на більш прості; метод порівняння та аналогії окремих сучасних явищ і процесів в динаміці їхнього історичного розвитку; статистичний метод; аналіз і оцінка нормативно-правових джерел; вивчення вітчизняних та зарубіжних наукових розробок, їх систематизація та узагальнення.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- здійснено узагальнення понять інституційної пам'яті, що містяться у вітчизняних та зарубіжних наукових джерелах, поглиблене розуміння феномену інституційної пам'яті;

- вперше надане визначення інституційної пам'яті в судовій системі;

- вперше запропонована класифікація носіїв інституційної пам'яті;

- отримані підтвердження наявності причинно-наслідкового зв'язку між радикальними організаційно-структурними і кадровими змінами та ослабленням інституційної пам'яті судової влади;

- вперше запропоноване поняття «трансмисія інституційної пам'яті» та надане його визначення;

- вперше узагальнений інструментарій збереження та передачі інституційної пам'яті та оцінена можливість його застосування в судовій системі з урахуванням її функціональних особливостей.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що в науку публічного управління введено поняття інституційної пам'яті судової системи, класифіковані її носії, способи збереження та передачі, що може стати підґрунтям для подальших наукових досліджень; результати дослідження також можуть бути використані для вдосконалення законодавства в сфері судоустрою.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 102 сторінки, основного тексту – 87 сторінок. Список використаних джерел налічує 91 найменування. Робота містить 11 рисунків і 4 таблиці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтована актуальність теми, сформульована мета та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлена наукова новизна і практичне значення виконаної роботи. Наведений особистий внесок автора дослідження.

В першому розділі «*Інституційна пам'ять: поняття і значення її збереження для стабільності державної влади*» досліджені місце судової влади серед інших гілок державної влади та доцільність збереження інституційної пам'яті задля забезпечення функціональності державної (в тому числі і судової) влади.

Підрозділ 1.1. «Місце судової влади серед інших гілок державної влади» присвячений вивченню поняття державної влади та її поділу на три гілки: законодавчу, виконавчу і судову, розкрита динаміка формування цього принципу в ретроспективі та в сучасній Україні. Зроблено висновок, що найбільш дієвими способами забезпечити поділ влади є: механізм стримувань і противаг, високий рівень правосвідомості і правової культури управлінських еліт і населення, розвинені інститути громадянського суспільства. Визначено, що судова влада є найуразливішою серед трьох гілок влади, тому що законодавча влада встановлює правила, виконавча влада застосовує примус, а судова влада не має ні того, ні іншого.

В підрозділі 1.2. «Співвідношення пам'яті людини та інституційної пам'яті. Носії інституційної пам'яті» вивчені сутність та види пам'яті людини як категорії психологічної науки, узагальнені визначення інституційної пам'яті, що містяться у вітчизняних та зарубіжних наукових джерелах. Запропоновано розглядати інституційну пам'ять як феномен, базисом якого є переважно імпліцитні фактори (досвід, вміння, навички, цінності, суб'єктивні уявлення, інтуїція). Запропонована трирівнева класифікація носіїв (хранителів) інституційної пам'яті: фізичний – людина (публічний службовець), умовно-фізичний – колектив (група) публічних службовців (як персонал окремого державного органу) і уявний (владна вертикаль як сукупність державних органів від найвищого органу управління до підпорядкованих).

В підрозділі 1.3. «Значення інституційної пам'яті для стабільного функціонування державної (в тому числі судової) влади» показано, що інституційна пам'ять є цінністю для функціональної дієздатності державної влади і забезпечення суспільно-політичної стабільності. Феномен інституційної пам'яті в судовій владі розглянутий з позиції дуалізму її первинних носіїв, якими є судді – як державні службовці з особливим статусом, які здійснюють процесуальну діяльність, врегульовану законом, та працівники апарату суду – державні службовці, головне завдання яких забезпечувати організаційно-технічну діяльність суду. Наведені приклади кренів інституційної пам'яті в бік надмірного консерватизму, що тягне застій, бюрократизацію і супротив змінам, та в бік поспішної модернізації, внаслідок чого організація втрачає зв'язок з історичним минулим, з'являються ініціативи, відірвані від функціональної реальності, головним стає «тренд тижня».

В другому розділі «Структурно-організаційне розбалансування судової влади за час реформи і його негативний вплив на збереження інституційної пам'яті» вивчені структура та організація судової влади, які склалися внаслідок судової реформи 2016-2019 років, та вплив структурно-організаційних перекосів на знищення інституційної пам'яті.

Підрозділ 2.1. «Судоустрій України: історичний екскурс» присвячений історичному аналізу національного судоустрою, починаючи з часу набуття Україною незалежності – з 1991 року. Встановлено, що менше, ніж за 30 років існування незалежної української держави судова гілка влади тричі піддавалася реформуванню: в 2002, 2010 та 2016 роках, при чому лише перша, так звана «мала судова реформа», мала більш-менш благородні мотиви: приведення структури судоустрою у відповідність із нормами Конституції 1996 року, а чим далі, тим більше судові реформи почали носити неприховане політичне забарвлення.

Підрозділ 2.2. «Структурно-організаційні зміни в системі судоустрою протягом 2016-2019 років» присвячений особливостям національного судоустрою, що був відбудований в результаті останньої судової реформи. Продемонстровано, якою

громіздкою і непрозорою стала судова система України після реформи (рис.1), піддана критиці абсурдна наявність в системі судоустрою двох найвищих судових інституцій з тим самим обсягом функцій і повноважень та марнотратство з боку законодавчої і виконавчої гілок влади, пов'язані зі створенням нового Верховного Суду (замість Верховного Суду України), а також ще двох цілком безкорисних судових інституцій – Вищого антикорупційного суду та Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Змодельована кризова ситуація: якщо судова реформа, розпочата в 2016 році, поєднана з особливостями нового адміністративно-територіального устрою країни, буде доведена до логічного кінця, це потягне повний колапс та атрофію загальних судів першої інстанції.

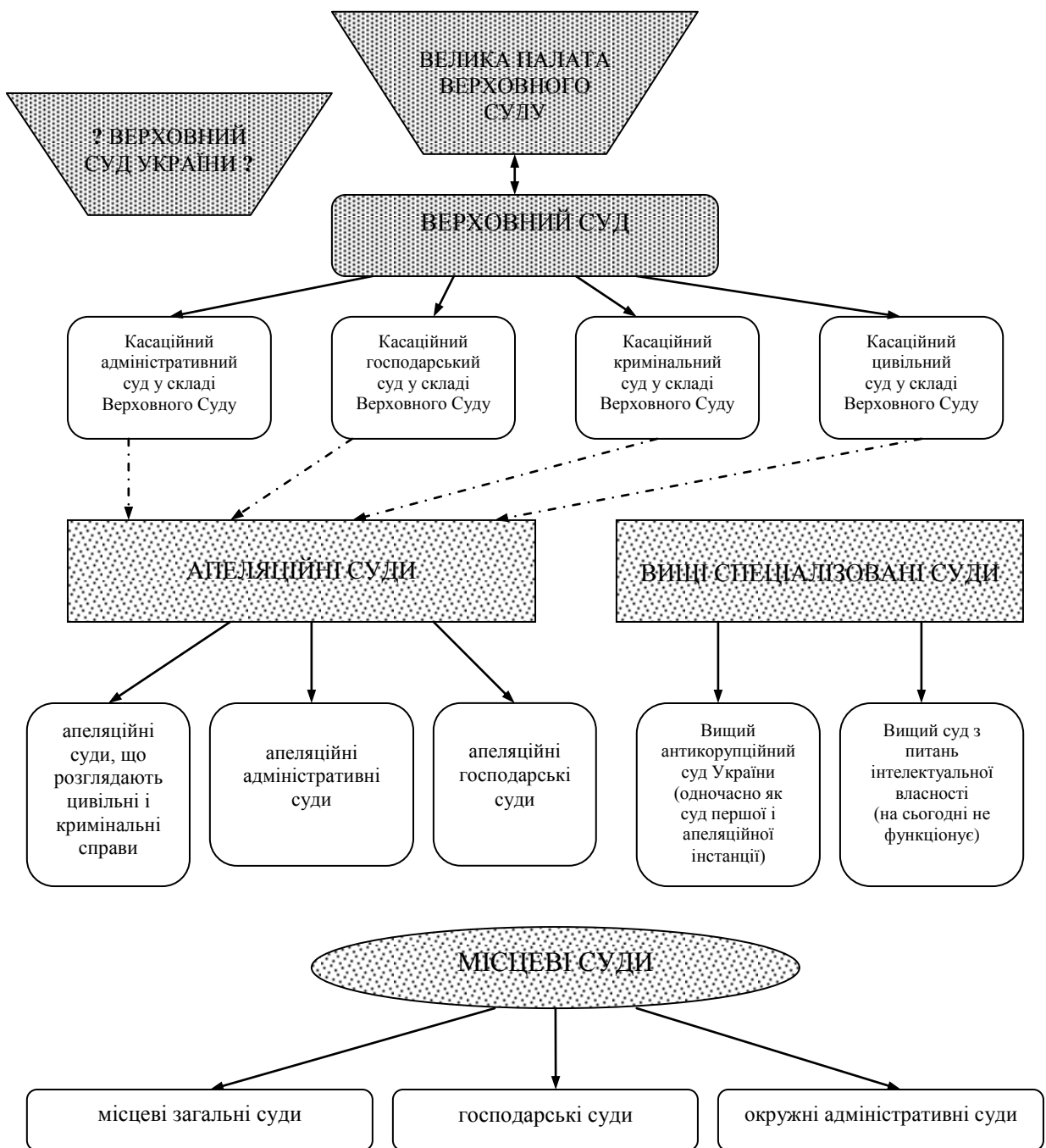

Рис.1. Повна структура судів України загальної юрисдикції в результаті реформи 2016-2019 років

В підрозділі 2.3. «Наслідки структурно-організаційних перетворень для інституційної пам'яті судової влади» з урахуванням вже існуючих наукових розробок запропоноване поняття інституційної пам'яті в судовій системі як здатності судів всіх інстанцій і спеціалізацій до збирання, зберігання, використання, оновлення, можливості застосування і передачі професійних явних і неявних знань, що базуються на досвіді, традиціях і культурі здійснення судочинства та організації роботи суду як окремої організації, які з урахуванням творчої реконструкції минулого забезпечують осучаснення і оптимізацію форм і методів відправлення правосуддя й прийняття управлінських рішень, зокрема, оперативність судового розгляду, підвищення якості судових рішень та технологізацію судового процесу і документообіг. Зроблений висновок, що структурно-організаційне розбалансування національного судоустрою стало причиною непослідовності та нестабільності судової практики на рівні найвищої судової інституції – новоутвореного Верховного Суду, єдність якої він якраз і покликаний забезпечувати. Власне, сталість судової практики є ефективним запобіжником від звинувачень в корупції на адресу судової влади з боку суспільства. Внаслідок постійної мінливості судової практики найвищої судової інституції судді першої та апеляційної втрачають «правові орієнтири», а часті зміни процесуальних позицій Верховного Суду дезорієнтують не лише професійну юридичну спільноту (прокурорів, адвокатів, інших юристів), а й всіх учасників суспільних відносин. Оскільки досвід і культура відправлення правосуддя, праворозуміння і правозастосування є частинами інституційної пам'яті судової системи, то хронічна непослідовність практики новоутвореної найвищої судової інстанції веде до знецінення суддівського досвіду, розмиваючи інституційну пам'ять, а «різнобарвність» в застосуванні однієї і тієї ж норми права наражає такі рішення судової влади на підозри в кон'юнктурності та породжує недовіру до судової системи в цілому. Зроблений висновок, що поява нової найвищої судової інституції стала наступом на системну інституційну пам'ять судової влади (на рівні хранителя третього рівня – всієї владної вертикалі), а створення Верховного Суду та ліквідація Верховного Суду України стали наймасштабнішою інституційною пасткою, влаштованою законодавчою і виконавчою гілками влади, для інституційної пам'яті судової системи за всі роки незалежності.

В третьому розділі «Кадрова політика в системі судоустрою під час реформи та її негативний вплив на збереження інституційної пам'яті» обґрунтовані прорахунки в кадровій політиці судової влади, що стали наслідком судової реформи, та доведений їх найбільший руйнівний вплив на збереження інституційної пам'яті судової системи.

В підрозділі 3.1. «Нові кадри і кадровий відтік: взаємовиключні результати судової реформи» відзначені як позитивні, так і негативні напрямки кадрової політики, започатковані судовою реформою в 2016 році. З позитивного боку оцінені: підвищення вікового цензу кандидата на посаду судді з 25-ти до 30-ти років і посилення вимог щодо наявності професійного досвіду (стажу роботи) в галузі права з трьох до п'яти років; запровадження обов'язкової спеціальної теоретичної і практичної підготовки кандидата на посаду судді в Національній школі суддів України протягом одного року; усунення парламенту від обрання безстроково суддів судів загальної юрисдикції і передання повноважень призначати таких суддів виключно Президенту України. З іншого боку, надана негативна оцінка призначення одразу до Верховного Суду так званих «несистемних» кандидатів, тобто осіб без жодного досвіду суддівської роботи в нижчестоящих судах (з числа адвокатів та науковців), та одночасне запровадження непрозорого і принизливого кваліфікаційного оцінювання всіх суддів, що вже працювали

в судовій системі. Встановлена наявність причинно-наслідкового зв'язку між цим оцінюванням та лавиноподібним звільненням суддів у відставку (табл.1). Підданий жорсткій критиці допуск до процесу кваліфікаційного оцінювання професійних суддів громадських активістів в особі Громадської ради доброчесності.

Табл.1.

Кількість суддів в Україні, звільнених у відставку в 2016-2019 роках

Рік	Кількість суддів, звільнених у відставку
2016	1 449
2017	405
2018	211
2019	132

Джерело – сайт Вищої ради правосуддя (<https://hcj.gov.ua/news/u-2019-roci-vrp-zvilnyla-z-posad-iz-riznyh-pidstav-247-suddiv>)

Примітка. Станом на 01 березня 2016 року фактична чисельність суддів судів загальної юрисдикції складала 7 612 осіб.

В підрозділі 3.2. «Прорахунки в кадровій політиці під час судової реформи та інституційна пам'ять: взаємозв'язок» окреслені три концептуальні проблеми в кадровій політиці, які стали наслідком судової реформи 2016-2019 років, а саме: 1/ допуск до суддівських посад в найвищій судовій інституції осіб без досвіду суддівської роботи; 2/ кадровий відтік внаслідок принизливих і непрозорих процедур штучно запровадженого оцінювання суддів; 3/ тривале непризначення нових суддів та невирішення питань щодо подальшої кар'єри суддів, повноваження яких були припинені внаслідок закінчення п'ятирічного строку, на який вони призначалися. Стверджується, що головною ознакою активів судової влади є розсудливість і поміркованість, а забезпечити формування і розвиток цих якостей у знову призначеного судді, можна лише в суді першої інстанції – тільки там відбувається «народження первинного носія інституційної пам'яті». Щодо наслідків кадрового дефіциту звернута увага на те, що робота в умовах тривалого й надмірного навантаження стає причиною демотивації працівника, яка тягне за собою прокрастинацію (тобто «синдром постійного відкладання»), і, врешті-решт, призводить до стресу або емоційного вигоряння. Зростання кількості роботи без збільшення кількості трудових ресурсів на її виконання закономірно тягне зниження якості роботи внаслідок вимушеного запровадження так званого «конвеєрного методу», коли суддя позбавлений можливості, з огляду на обсяг і складність справи, чисельність зайнятих в ній учасників, приділити їй достатньо часу. Це вже вдаряє по можливості розвитку й оновлення інституційної пам'яті, позаяк для набуття додаткових знань (вивчення змін до законодавства, практики Європейського Суду з прав людини тощо), систематизації і структурування вже набутого досвіду кожен член суддівської спільноти зобов'язаний мати час і можливості навчатися і нарощувати свій професійний потенціал, проте неконтрольований обсяг монотонної рутинної роботи елементарно не залишає часу на такі заходи. Замість набуття гнучкості інституційна пам'ять починає, як в болоті, ув'язати в архаїчності, ростити бюрократизм і

черствість до потреб людини, наступництво перетворюється в застій, який чинить опір будь-яким новаторським підходам. За такого, особливо гостро постає питання про необхідність поєднання «свіжого бачення» молодих фахівців і поміркованості досвідчених кадрів з метою повноцінного збереження і безперервного розвитку інституційної пам'яті.

В підрозділі 3.3. «Основні шляхи збереження і передачі інституційної пам'яті» запропоноване поняття трансмісії інституційної пам'яті як процесу передачі досвіду, експертних знань, вмінь, навичок, цінностей всередині окремої державної інституції. На підставі дослідження нормативно-правових і наукових джерел зроблена спроба систематизувати шляхи збереження і передачі інституційної пам'яті, насамперед, на первинному рівні її носіїв – публічних службовців, з урахуванням функціональних особливостей і статусу судової влади. До таких способів запропоновано відносити: наставництво, менторство і кадровий резерв. Наставництво – це навчання на робочому місці, яке спрямоване на довгострокове оволодіння і розвиток необхідних для виконання посадових обов'язків професійних знань, умінь і навичок, а також особистих якостей новопризначених державних службовців, і здійснюється у формі консультацій, порад та роз'яснень, які надає закріплений за цією особою наставник. Подібним до наставництва є менторство (або менторінг), тобто взаємодія експерта, який володіє великим досвідом у певній сфері та досяг значних вершин у ній, з менш досвідченим спеціалістом, початківцем; стратегічне партнерство, унікальні відносини між ментором та менті, в яких ментор забезпечує підтримку отримання нових знань, розвитку та прогресу менті. Формування кадрового резерву направлене на добір працівників, які мають професійні навички, що ґрунтуються на сучасних спеціальних знаннях і аналітичних здібностях, для прийняття та успішної реалізації управлінських рішень; кадровий резерв має наповнюватися працівниками, які мають потенціал і здібності до управлінської діяльності.

ВИСНОВКИ

Дослідження феномену інституційної пам'яті та її цінності для стабільного і ефективного функціонування державної влади в цілому та судової гілки влади зокрема дозволяє акцентувати увагу на окремих принципових аспектах.

1/ Судова влада поряд із законодавчою і виконавчою є невіддільною частиною державної влади і покликана забезпечувати верховенство права в країні, стояти на сторожі законності та правопорядку, та, будучи незалежним арбітром, гарантувати дотримання всіма учасниками суспільних відносин тих норм поведінки («правил гри»), які встановлені чи санкціоновані державою, схвально оцінені суспільством та прийняті ним для виконання.

2/ Доведено, що судова влада є найуразливішою серед всіх трьох гілок влади, позаяк не може на відміну від парламенту самостійно змінювати встановлені правила на угоду власним кон'юнктурним інтересам та не має на відміну від уряду власного репресивного апарату – інструментів примусу та придушення.

3/ В країнах розвинутої демократії органи законодавчої і виконавчої гілок влади зобов'язані утримуватися від дій та висловлювань, прийняття рішень, що можуть бути витлумачені широким загалом як наступ на суд. В протилежному випадку, саме тому, що судова система не в змозі активно здійснювати свій власний захист, у громадян може виникнути відчуття слабкості судової влади, а, відтак, – і зневіра в силу закону.

4/ Баланс трьох гілок влади в цивілізованих країнах досягається завдяки поєднанню ефективного механізму стримувань і противаг із високим рівнем правової культури і правосвідомості населення та розвинутих інститутів громадянського суспільства. Функціональна дієздатність будь-якої владної вертикалі забезпечується двома факторами: її структурно-організаційною узгодженістю та високопрофесійним корпусом публічних службовців. Вистроювання всіх структурних елементів системи має відбуватися таким чином, аби повноваження кожного з них були ясно зрозумілими і в жодному випадку навіть частково не допускали дублювання функцій чи компетенції. Якщо ця основоположна умова не дотримується, то або виникає «сфера безвідповідальності» або відбувається «хаотизація» управлінських процесів.

5/ Встановлено, що внаслідок непродуманих реформаторських кроків в судовій системі в період 2016-2019 років було штучно створене потенційне двовладдя, оскільки як дві найвищі судові інституції наявні новостворений Верховний Суд та «відроджений» Верховний Суд України. Хоча останній і не здійснює правосуддя, а тому не має реальної влади, ця ситуація вносить плутанину в систему судоустрою, структура якої, навпаки, має бути прозорою і зрозумілою, а також тягне невиправдані бюджетні витрати на утримання установи, яка не функціонує.

6/ З'ясовано, що законодавчою і виконавчою гілками влади, заради сумнівних цілей, які складно визначити, були створені «зайві» та цілком безкорисні судові інституції, а саме: Вищий суд з питань інтелектуальної власності і Вищий антикорупційний суд, при чому останній лише фактом свого створення порушив всі три основоположні принципи побудови судової системи України: територіальності, інстанційності і спеціалізації, а також конституційну заборону про створення надзвичайних чи особливих судів.

7/ Доведено, що під час судової реформи 2016-2019 року кадрова політика перетворилася на «кадрову чехарду», коли на догоду «несистемності» кандидатів і під гаслами суспільного запиту на боротьбу із корупцією, корпоративізацією і закритістю судової системи, до найвищої судової інституції потрапили особи без досвіду суддівської роботи. Натомість, внаслідок запровадження принизливої і непрозорої процедури «кваліфікаційного оцінювання» майже кожен третій суддя залишив професію, і таке бажане «очищення системи» за фактом перетворилося на неконтрольований кадровий відтік.

8/ Встановлено, що лише симбіоз структурно-організаційного балансу владної вертикалі та вивіреної кадрової політики і відношення до персоналу стає підґрунтям появи феномену інституційної пам'яті – сукупності переважно складно матеріалізованих знань, вмінь, навичок, цінностей, досвіду, які подекуди накопичуються протягом десятиліть, внаслідок чого їх надто проблематично зберегти на фізичних носіях чи передати під час звичайної комунікації. Вони стають невіддільними від окремого публічного службовця та одночасно «живуть» і в його свідомості і в колективній свідомості організації. Звідси органічно випливає, що збереження інституційної пам'яті та її трансмісія від старшого покоління державних службовців до покоління прийдешнього є конче необхідними для забезпечення функціональності і наступності державної влади загалом та судової влади зокрема. З іншого боку, не можна допускати архаїзації інституційної пам'яті, тому що сучасний мінливий світ кидає все більше нових викликів державі, і на певному етапі її розвитку виникає ситуація, коли існуючі механізми прийняття рішень застарівають, процеси стають громіздкими, неповороткими та бюрократизованими і лише гальмують

суспільний розвиток. Природно назриває необхідність трансформацій, в тому числі і оновлення, осучаснення інституційної пам'яті, натомість такі зміни мають відбуватися не в революційному, а саме в еволюційному руслі з чітким уявленням майбутніх наслідків запропонованих перетворень, та не мають бути направленими лише на отримання миттєвих політичних вигод.

9/ Небезпечно, якщо вертикаль державної влади стає полігоном для експериментальних випробувань часто-густо дивних ідей новообраних «політичних еліт» чи міжнародних партнерів. Натомість, якщо логіка подій вимагає дійсно рішучих, радикальних кроків, такі кроки в будь-якому разі спочатку мають здійснюватися або регіонально (на рівні окремої області) або на рівні окремих організацій, де можна провести тестування нових моделей.

10/ Протилежна ситуація внаслідок структурного дисбалансу, одночасно і кадрового голоду і поспішного наповнення владної системи «оновленим» персоналом, який подекуди далекий від розуміння, навіщо він потрапив на державну службу, приводить до руйнування інституційної пам'яті як базису функціонування державної влади. Відбувається поступове «занурення в забуття», розбалансування всього державного механізму і знищення його функціональної дієздатності. Спочатку поглиблюється криза державності, і держава починає слабшати, що, як наслідок, провокує «повзучу федералізацію». Остаточний вихід з-під контролю таких процесів тягне неминучу «феодалізацію» країни, а після проходження «точки неповернення» держава зникає врешті-решт.

11/ Встановлено, що відновлення інституційної пам'яті – це надто тривалий процес, який все одно не зможе гарантувати, що після радикальних «трансформаційних змін» функціональність владної вертикалі буде відновлена на належному рівні, тому тільки збереження та передача інституційної пам'яті з обов'язковою її модернізацією відповідно до викликів сьогодення можуть бути підґрунтям злагодженого функціонування всіх гілок влади, високоєфективного публічного управління та розквіту української держави.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ:

Непша О. І. Феномен інституційної пам'яті. // Могилянські читання – 2020 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти : XXIII Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів, Миколаїв, 16–20 листоп. 2020 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. – С.117-119. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://du.chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/МЧ-2020-державне-управління-1.pdf>

АНОТАЦІЯ

Непша О. І. Руйнування інституційної пам'яті як фактор дестабілізації державної влади (на прикладі судової реформи 2016-2019 років). – На правах рукопису.

Наукова робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2020.

В магістерській роботі досліджений феномен інституційної пам'яті як базис для

стабільного функціонування та наступництва державної влади загалом та судової гілки влади як невіддільної частини державної влади зокрема. Розкрита сутність поняття «інституційна пам'ять», та її співвідношення із організаційною та корпоративною пам'яттю, запропоноване визначення «інституційної пам'яті в судовій системі» та здійснена класифікація її носіїв. Доведено, що структурно-організаційне розбалансування судоустрою та прорахунки в кадровій політиці в 2016-2019 роках мали негативний вплив на збереження інституційної пам'яті в судовій системі, та поставили одну з гілок державної влади на межу функціональної дієздатності. Зроблений висновок, що лише симбіоз структурно-організаційного балансу владної вертикалі та вивіреної кадрової політики і відношення до персоналу стає підґрунтям появи феномену інституційної пам'яті – сукупності переважно складно матеріалізованих знань, вмінь, навичок, цінностей, досвіду, тому тільки їх збереження та передача з обов'язковою модернізацією відповідно до викликів сучасності можуть бути підґрунтям злагодженого функціонування всіх гілок влади та високоефективного публічного управління. Запропонована систематизація шляхів збереження та передачі інституційної пам'яті, до яких віднесені: наставництво, менторство і кадровий резерв, та оцінена можливість їх застосування в судовій владі з огляду на особливості її статусу та функціонування.

Ключові слова: судова влада, судова реформа, інституційна пам'ять, структура судоустрою, кадрова політика.

SUMMARY

Nepsha O. I. Destruction of institutional memory as a factor of destabilization of state power (on the example of judiciary reform during 2016-2019). – Manuscript.

Scientific work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mikolayv, 2020.

The master's thesis is dedicated to the phenomenon of institutional memory as a basis for the stable functioning and succession of state power in general and the judiciary as an integral part of state power in particular. The essence of the concept of «institutional memory» and its relationship with organizational and corporate memory, the definition of «institutional memory in the judiciary» and the classification of its keepers are described. It is substantiated that the structural and organizational imbalance of the judiciary and miscalculations in personnel policy in 2016-2019 had a negative impact on the preservation of institutional memory in the judiciary, and put one of the branches of government on the verge of functional capacity. It is concluded that only the symbiosis of structural and organizational balance of the power vertical and verified personnel policy and attitude to staff becomes the basis for the phenomenon of institutional memory – a set of mostly complex materialized knowledge, skills, values, experience, so only their preservation and transfer with mandatory modernization in accordance with modern challenges can be the basis for the coordinated functioning of all branches of government and highly effective public administration. The systematization of the ways of preservation and transfer of institutional memory, including mentoring and personnel reserve are proposed, and the possibility of their application in the judiciary is assessed, taking into account the peculiarities of its status and functioning.

Key words: judiciary, judicial reform, institutional memory, structure of the judiciary, personnel policy.